

opusdei.org

Pirmadienis. Antroji Gavėnios savaitė

Sąžinė nušviečia visą gyvenimą;
ji gali deformuotis ir užkietėti.
Gerai išugdyta sąžinė. Būti
šviesa kitiems; Atsakomybė.

2025-03-16

*I. O kad išgirstumėte šiandien, ką
Dievas sako! Nebūkite kietaširdžiai¹,
mums kartoja visų šio liturginio
laikotarpio dienų liturgija. Ir
kiekvieną dieną labai įvairiomis
formomis Dievas kalba kiekvieno iš
mūsų širdžiai.*

„Mūsų malda Gavėnios metu skirta pažadinti sąžinei, padaryti jai jautriai Dievo balsui. *Nebūkite kietaširdžiai*, sako psalmininkas. Iš tiesų, sąžinės mirtis, jos abejingumas gėriui ir blogiui, jos nukrypimai žmogui yra didelė grėsmė.

Netiesiogiai taip pat tai grėsmė visuomenei, nes galiausiai nuo žmogaus sąžinės priklauso visuomenės dorovės lygis“². Sąžinė – sielos, to, kas giliausia žmogaus esybėje, šviesa, ir jeigu ji užgęsta, žmogus lieka tamsybėse ir gali padaryti visokių nusižengimų prieš save ir prieš kitus.

*Kūno žiburys yra tavoji akis*³, sako Viešpats. Sielos žiburys yra sąžinė, ir jeigu ji gerai susiformavusi, nušviečia kelią, kelią, kuris baigiasi Dieve, ir žmogus gali juo eiti. Nors ir klumpa bei krenta, gali pakilti ir toliau eiti į priekį. Kas leido, kad jo vidinis jautrumas „užmigtų“ ar „numirtų“ Dievo dalykams, tas lieka

be kelio ženklų ir klaidžioja. Tai didžiausia nemalonė, kokia tik gali nutikti sielai šiame gyvenime. *Vargas vadinantiems pikta geru, o gerą – piktu, – skelbia pranašas Izaijas, – keičiantiems tamsą į šviesą, o šviesą į tamsą, laikantiems karčius dalykus saldžiais, o saldžius dalykus – karčiais!*⁴

Jėzus sąžinės funkciją mūsų gyvenime lygina su akimi. *Jei tavo akis sveika, visam tavo kūnui bus šviesu. O jeigu tavo akis nesveika, tavo kūnas skendės tamsoje. Todėl žiūrėk, kad tavoji šviesa nebūtų tamsybė!*⁵ Kai akis sveika, dalykai matomi tokie, kokie yra, be deformacijų. Nesveika akis nemato tikrovės arba ją iškreipia, apgauna patį žmogų, ir jis gali imti manyti, jog įvykiai ir žmonės yra tokie, kokius jis juos mato savo nesveikomis akimis.

Kai kas nors klysta kasdienio gyvenimo dalykuose dėl to, kad

klaidingai įvertino faktus, atsiranda nuostolių ir nemalonumų, kurių svarba kartais gali būti menka. Kai klaida liečia amžinąjį gyvenimą, jos padariniai neturi ribų.

Sąžinė gali deformuotis dėl to, kad nesiiimta priemonių reikiamam mokslui tikėjimo dalykuose įgyti, arba dėl blogos valios, kurią valdo puikybė, juslingumas, tingumas... Kai Viešpats skundžiasi, kad žydai nepriima jo žinios, jis teigia, kad jų sprendimas savanoriškas, – jie nenori tikėti⁶ – ir neieško priežasties netyčiniame sunkume; tai veikia jų laisvo neigiamo pasirinkimo padarinys: *Kodėl gi nesuprantate, ką jums sakau? Ar ne todėl, kad negalite mano žodžių klausyti?*⁷ Aistros ir stoka nuoširdumo su savimi gali imti prievartauti protą galvoti kitaip, kaip geriau derinasi su gyvenimo tonu ar su trūkumais bei blogais įpročiais, kurių nenorima palikti. Tada nėra geros valios, širdis užkietėja, o sąžinė

užmiega, nes jau nerodo tikrosios, į Dievą vedančios krypties; tai tarsi sugedusi kompas rodyklė, kuri klaidina patį žmogų, o dažnai ir daugelį kitų. „Žmogus, turintis užkietėjusią širdį ir deformuotą sąžinę, nors gali būti kupinas jėgų ir fizinių gebėjimų, yra dvasinis ligonis, ir, norint grąžinti jam sielos sveikatą, reikia ką nors daryti“⁸.

Gavėnia – labai tinkamas metas prašyti Viešpaties, kad padėtų mums labai gerai suformuoti sąžinę, ir ištirti, ar esame visiškai nuoširdūs su savimi, su Dievu ir su žmonėmis, kurie turi misiją mums patarti jo vardu.

II. Mumyse esanti šviesa sklinda ne iš mūsų vidaus, iš mūsų subjektyvumo, bet iš Jėzaus Kristaus. *Aš – pasaulio šviesa*, – sako Jis; – *kas seka manimi*,

*nebevaikščios tamsybėse*⁹. Jo šviesa nušviečia mūsų sąžines; dar daugiau, mus gali paversti šviesa, nušviečiančia kitų žmonių gyvenimą: *jūs – pasaulio šviesa*¹⁰. Viešpats mus, visus krikščionis, leidžia į pasaulį, kad su Kristaus šviesa rodytume kelią kitiems. Tai darysime žodžiais, o ypač savo elgesiu profesinių, šeimos ar visuomeninių pareigų atžvilgiu. Todėl turime labai gerai žinoti savo veiksmų ribas pagal žmogišką garbingumą ir Kristaus moralę; turime būti įsisąmoninę, ką gero galime nuveikti, ir tai daryti; aiškiai suvokti, ko savo darbe nedera daryti geram žmogui ir geram krikščioniui, ir to vengti; jei padarėme klaidą, prašyti atleidimo, pasitaisyti ir atsilyginti, jei reikia. Šeimos motina, kaip pašventinančią užduotį turinti namų židinį, savo maldoje tegu klausia, ar pavyzdingai atlieka savo pareigas Dievui, ar gyvena blaivybėje, ar tvardo savo blogą nuotaiką, ar skiria kiek reikia

laiko vaikams ir namams...

Verslininkas turi dažnai pasvarstyti, ar imasi visų reikalingų priemonių, kad pažintų socialinį Bažnyčios mokymą ir ar stengiasi jį vykdyti praktiškai savo reikaluose, savo įstaigos pasaulyje, ar moka teisingus atlyginimus...

Krikščioniškasis gyvenimas turtėja, kai kasdieniniuose klausimuose pritaikomas mokymas, kurį Viešpats mums priartina per savo Bažnyčią. Taip doktrina įgauna visą savo jėgą. Bažnyčios mokymo pažinimas ir gyvenimas – gerai susiformavusios sąžinės tikrenybės. Kai dėl daugiau ar mažiau kaltintino nemokšiško nepažįstame doktrinos ar pažindami ją netaikome praktikoje, tampa neįmanoma gyventi krikščionio gyvenimą ir žengti šventumo keliu.

Visiems būtina formuoti tiesią ir subtilią sąžinę, kuri lengvai išgirsta Dievo balsą kasdienio gyvenimo

klausimuose. Deramas moralės mokslas ir pastangos įgyvendinti krikščioniškasias dorybes (doktrina ir gyvenimas) – tai du esminiai sąžinės formavimo aspektai. Kartais, susidūrę su ne tokiomis aiškiomis situacijomis, kylančiomis mūsų profesijoje, turime apsvarstyti jas priešais Dievą, ir, kai reikia, gauti tinkamą patarimą iš žmonių, kurie gali apšviesti mūsų sąžinę, ir tuoj pat įgyvendinti savo asmenine atsakomybe priimtus sprendimus. Niekas negali mūsų pavaduoti, šios atsakomybės niekam negalime perleisti.

Bendrame ir daliniame sąžinės patikrinime išmokstame būti nuoširdūs su savimi, savo klaidas, silpnybes ir taurumo trūkumą vadiname jų vardais, nedangstydami jų netikrais pateisinimais ar aplinkos banalybėmis. Sąžinė, nenorinti pripažinti savo klaidų, palieka žmogų jo užgaidų malonėje.

.....

III. Keliautojui, kuris tikrai nori pasiekti savo paskirties vietą, svarbu aiškiai žinoti kelią. Jis dėkingas už aiškius ženklus, nors kartais jie nurodo kiek siauresnį ir sunkesnį kelią, ir vengs kelių, kurie, nors būtų platūs ir patogūs, niekur neveda... arba veda į prarają. Savo sąžinės formavimui turime skirti didžiausią dėmesį, nes tai šviesa, padedanti atskirti gėrį ir blogį, skatinanti prašyti atleidimo ir grįžti į gėrio kelią, jei esame iš jo išklydę. Bažnyčia mus aprūpina priemonėmis, bet neatleidžia nuo pastangų atsakingai jomis pasinaudoti.

Šios dienos maldoje galime savęs klausti: ar skiriu savo dvasiniam formavimuisi tiek laiko, kiek reikia, ar dažnai leidžiu, kad mane įtrauktų kiti dalykai ir užpildytų mano dieną? Ar turiu skaitymų planą dvasinio vadovavimo požiūriu, kuris man

padėtų žengti į priekį mano amžiui ir išprusimui tinkamo doktrininio formavimosi srityje? Ar esu ištikimas Bažnyčios Mokymui, žinodamas, kad jame yra tiesos šviesa priešais prieštaringas nuomones tikėjimo, socialinių mokymų ir kt. klausimais, su kuriais dažnai susiduriu? Ar stengiuosi pažinti Popiežių mokymą ir padėti jį pažinti kitiems? Ar gerbiu jį klusniai ir maldingai? Ar dažnai išgryninu intenciją, aukodamas darbus Dievui, turėdamas galvoje tai, kad mes, žmonės, esame linkę ieškoti plojimų, tuštybės, pagyrimų už tai, ką darome, ir kad dažnai nuo čia prasideda sąžinės deformacija?

Mums reikia šviesos ir aiškumo sau ir tiems, kurie šalia mūsų. Tai labai didelė mūsų atsakomybė. Krikščionis Dievo pastatytas kaip žiburys, kad šviestų kitiems jų kelyje link Dievo. Turime formuotis „gerai pasirengti žmonių lavinai, užgriūsančiai mus su tikslu ir reikliu klausimu: „Na,

gerai, ką gi reikia daryti?“¹¹. Vaikai, giminės, kolegos, draugai stebi mūsų elgesį, o mes turime vesti juos į Dievą. Ir kad aklujų vadovas nebūtų irgi aklas¹², nepakanka žinoti ką nors iš nuogirdų, pasakojimų; kad savo gimines bei draugus vestume pas Dievą, neužtenka migloto ir paviršutiniško kelio pažinimo; reikia juo eiti... Tai yra: bendrauti su Viešpačiu, eiti vis giliau pažįstant Jo mokymą, konkrečiai kovoti su savo trūkumais. Žodžiu, eiti pirmyn vidinėje kovoje ir būti pavyzdžiu darbe, šeimoje... „Turintis misiją sakyti didžius dalykus, – teigia šv. Grigalius Didysis, – taip pat įpareigotas juos taikyti“¹³. Ir tik tuo atveju, jei juos taiko, bus veiksminga tai, ką sako.

Jėzus Kristus, kai norėjo pamokyti mokinius, kaip jie vieni su kitais turi praktikuoti tarnystės dvasią, pats persijuosė rankšluosčiu ir numazgojo jiems kojas¹⁴. Taip turime daryti ir

mes: supažindinti su Kristumi
būnant pavyzdingiems
kasdieniniuose reikaluose, diegti į
gyvenimą Viešpaties mokymą.

1 Valandų liturgija. Įžanga. Plg. Ps 95,
8.

2 Šv. Jonas Paulius II, Viešpaties
Angelo malda, 1981 m. kovo 15 d.

3 Lk 11, 34.

4 Iz 5, 20–21.

5 Lk 11, 34–35.

6 Plg. Lk 13, 34; Jn 10, 38.

7 Jn 8, 43.

8 Šv. Jonas Paulius II, Ten pat.

9 Jn 8, 12.

10 Mt 5, 14.

11 Šv. Chosemarija, *Vaga*, 221.

12 Plg. Mt 15, 14.

13 Šv. Grigalius Didysis, *Pastoracinė regula*, 2, 3.

14 Plg. Jn 13, 15.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
lt-lt/article/pirmadienis-antroji-
gavenios-savaite/](https://opusdei.org/lt-lt/article/pirmadienis-antroji-gavenios-savaite/) (2025-03-25)